

OULU SINFONIA

Jaakko Kausisto

TORSTAINA 4.2.2010 KLO 19
MADETOJAN SALI

Ohjelma

Torstai 4.2. klo 19 – Madetojan sali

Ohjelmassa Antonio Vivaldin (1678 – 1741) ”Vuodenajat”
ja Jaakko Kuusiston (1974–) ”Välivuodenajat”
sekä Astor Piazzollan (1921 – 1992)

”Buenos Airesin neljä vuodenaikaa” sov. Leonid Desjatnikov
seuraavassa järjestyksessä:

Vivaldi: Kevät

Kuusisto: Kevätkesä

Astor Piazzolla: Primavera

Vivaldi: Kesä

Piazzolla: Verano

Kuusisto: Syyskesä

VÄLIAIKA

Piazzolla: Otono

Vivaldi: Syksy

Piazzolla: Invierno

Kuusisto: Syystalvi

Vivaldi: Talvi

Konsertti päättyy noin 21.00.

Niin pysyvät vuodenajat

Sää ei nykyään aina seuraa vuodenaikaansa, mutta **Vivaldin** musiikin mikroilmastossa paistaa ja pakastaa kuten ennenkin. Ilmastosaarnaaminen kuitenkin sikseen: **Jaakko Kuusiston** mukaan vuodenaikakonsertti puoltaa paikkaansa puhtaasti musiikillisin perustein.

"Vivaldin *Vuodenajat* on barokkiohjelmiston parhaimmista. Kun se kombinoidaan **Piazzollan** *Buenos Airesin vuodenaikojen* ja mun kappaleiden kanssa, syntyy tunnelmiltaan voimakkaasti vaihteleva kokonaisuus," Kuusisto kertoo. "Konsertti tasapainottelee mielenkiintoisesti barokin, nykyaikaisen orkesterimaailman ja viihteellisten elementtien välillä.

Joidenkin mielestä Vivaldin *Vuodenaikoja* on soitettu kyllästymiseen asti. Kuusisto on pannut merkille, että niitä kuulee maakunnissa entistä harvemmin. "Kuulijoiden kannalta on huono asia, jos barokkimusiikki syrjäytyy paikallisorkesterien ohjelmistosta periodisoittimilla soittavien yhtyeiden yksinoikeudeksi," hän huomauttaa.

WA. MOZART
TAIKAHUILU

Toukokuussa 2010. Liput myynnissä nyt!
www.taikahuilu.com

lippu.fi + **0600 900 900**
1,75 €/MIN. + PVM | KLO 7-22

OULUN SEUDUN
AMMATTIKORKEAKOULU

Viitteitä ja vastakohtia

Jaakko Kuusisto taiteilee illan konsertissa sekä viulunjousella että tahtipuikolla. Hän aloitti uransa sooloviulistina, mutta tie on vienyt kohti yhä monipuolisempaa työnkuvaa. Hän on toiminut Sinfonia Lahden konserttimestarina vuodesta 1998. Aikaa riittää myös kamarimusiikin soittamiseen, orkesterinjohtamiseen, säveltämiseen ja sovittamiseen. Kuusisto toimi Oulu Sinfonian päävierailijana vuosina 2005-2009. Viimeaikaisista sävellyksprojekteista mainittakoon musiikki **Timo Koivusalon** elokuvaan *Täällä Pohjantähden alla*.

Välivuodenajat -termi synnyttää assosiaation välivuosiin ja välikausihaalareihin. Jaakko Kuusiston sävellyksen nimellä on kuitenkin yksinkertainen selitys. Teoksen osat on tarkoitettu soitettavaksi Vivaldin *Vuodenaikojen* väleissä. *Välivuodenajat* syntyivät 90-luvun puolivälissä *Jyväskylän Kesän* tilauksesta. "Atso Almilan piti alunperin säveltää ja minun soittaa viulusolistina, mutta sitten päätettiin, että Atso hoitaa johtamisen, minä säveltämisen ja veljeni **Pekka Kuusisto** soittaa," kertoo Jaakko Kuusisto.

Välivuodenaikoja syntyi kolme: kevätkesä, syyskesä ja syystalvi. Musiikki kuvailee vuodenaikoja korkeintaan yleisellä tasolla. Mitään käsikirjoitusta taustalla ei ole. "Mukana on pieniä lainoja Vivaldin musiikista, jotta syntyy oivallus, että nämä kuuluvat yhteen."

Vivaldille kesä on vuodenaajoista onnettomin. Kuusisto halusi säveltää paljon letkeämmän kesäkuvan. Tilaa on vapaalle assosiaatiolle. Syystalvi peilaa Suomen olosuhteita, ja pakkaneinkin selvästi paukkuu. "Siinä missä Vivaldin talvessa jää pettää alla, minun teoksessani jää varmasti kestää," Kuusisto vakuuttaa.

Piazzolla-tulkintaa venäläisittäin

Astor Piazzolla on sanonut: "Oli aika, jolloin Buenos Airesin ihmiset pukeutuivat tangoon, kävelivät tangoa, ja tango tuoksui kaikkialla kaupungissa. Nykyään tuoksu tulee luultavimmin rockista tai punkista."

Buenos Airesin vuodenajat vievät tangon kulta-aikoihin Argentiinan pääkaupungissa. Toisaalta Piazzollan taide, *tango nuevo*, ei ole aikaan eikä paikkaan sidottu. Hän teki bordelleissa ja baareissa sykkineistä rytmeistä konserttisielokelpoista kamarimusiikkia.

Astor Piazzolla (1921 -1992) vietti lapsuutensa New Yorkissa, missä opetteli pikkupoikana soittamaan panttilainaamosta hankittua bandoneonia eli argentiinalaista harmonikkaa. 15-vuotiaana hän oli jo huippuvaikean soittimensa virtuoosi. Piazzolla muutti Argentiinaan ja alkoi soittaa johtavissa tango-orkestereissa. Hän häpesi kuitenkin ammattiaan ja halusi tulla vakavasti otettavaksi konserttimusiikin säveltäjäksi. Hän teki kaikkensa omaksuakseen ihailmiensa nykysäveltäjien tekniikan.

Voitettuaan kansallisen sävellyskilpailun Astor Piazzollalle avautui tilaisuus opiskella Pariisissa **Nadia Boulangerin** johdolla. Aikansa arvostetuin sävellyspedagogi lehteili nuoren argentiinalaisen sävellyksiä ja lausui katastrofaaliset sanat: "En löydä näistä yhtään Piazzollaa!" Boulanger halusi kaivaa oppilaastaan persoonallisuuden esiin. Pitkän tenttaamisen jälkeen Piazzolla tunnusti hankkivansa leipänsä yökerhomuusikkona. Kun Boulanger sai hänet soittamaan pätkän tangoa, hän riemastui: "Kas tuo on Piazzollaa!"

Piazzolla sulautti tango ja taidemusiikin vaikutteet niin, että lopputuloksessa hykerryttää sekä tangon intohimo ja taidemusiikin rakenne. Latinojazzin vaikutteet ovat myös ilmeisiä. Kokeellisuus tuntuu vain lisäävän musiikin aistillista tehoa: ilmeikkäät riitasoinnut, tuliset rytmit ja temponvaihdokset pyörittävät kuulijaa kuin oikukas tanssipartneri.

Buenos Airesin vuodenajat kuullaan nyt venäläisen **Leonid Desjatnikovin** sovituksena jousiorkesterille ja viulusolistille. Tosin kyseessä on paljon enemmän kuin sovitus. "Piazzollan alkuperäiset sävellykset ovat saaneet selvästi laajemman muodon. Desjatnikov on myös säveltänyt paljon omaa musiikkia," Kuusisto toteaa.

Desjatnikov viittaa säveltämässään jaksoissa Vivaldin *Vuodenaikoihin* oivaltavalla tavalla. Esimerkiksi kun Argentiinassa on kesä, niin Italiassa on talvi. Piazzollan *Kesä* saa seurakseen suoria lainauksia Vivaldin *Talvesta*.

Tangon iskevyyys ja dramaattisuus vuorottelevat hitaan laulavan melodiikan kanssa. "Viulun osuus on virtuoosinen. Myös jousiorkesterista Desjatnikov saa paljon mehua irti," Kuusisto maalailee. Vuodenajat ovat inspiroineet Desjatnikovia muutenkin - hänen teosluettelostaan löytyy *Venäläiset vuodenaajat* -niminen teos sopraano- ja viulusolistille sekä jousille.

Weekend Menu. Hyvää vapaailtaa!

Perjantaisin ja lauantaisin
klo 16:sta eteenpäin
erikoismenu vain 38 euroa.

hg
HUGO

Ravintola Hugo / Rantakatu 4, Oulu
puh. 020 143 2200 / www.uusiseurahuone.com

Kauaskantoista taidekasvatusta

Viime aikojen musiikkikasvatuksen suurimpiin sensaatioihin kuuluu Venezuelan **El Sistema**, joka tarjoaa slummien nuorille mahdollisuuden soittaa sinfoniaorkesterissa. Vähintään yhtä sensaatiomainen oli venetsialaisen papin Antonio Vivaldin elämäntyö tyttöjen orpokodin musiikinjohtajana. Orpokodissa asuvat aatelisten syrjähyppyjen jälkeläiset saivat soitettavakseen aikansa innovatiivisinta jousimusiikkia. Ja taitavasti soittivatkin: noin 500 konserton joukossa on yllin kyllin virtuoosista esitettävää.

Vivaldi julkaisi *Vuodenajat* vuonna 1725 osana kahdentoista konserton kokoelmaa. Neljän kolmiosaisen konserton sarja jousille ja viulusolistille oli laadittu etenkin ranskalaiseen makuun. **Louis XV:n** kerrotaan tykätystyneen etenkin *Kevät* -konserttoon ja vaatineen sitä soitettavaksi milloin missäkin.

Jokaiseen vuodenaikakonserttoon liittyy Vivaldin kirjoittama sonetti, jonka sisältöä musiikki kuvittaa. Runot ovat aikamatka maailmaan, jossa ihminen kamppailee elannostaan luonnonvoimien armoilla. Romantiikka pilkahtaa korkeintaan Kevät-konsertossa. Luonto kukoistaa ja purot solisevat. Hitaassa osassa paimen torkahtaa koiransa kanssa. Kolmas osa kuvaa nymfien karkeloa paimenpillin tahdissa.

Kesä on ahdistavaa aikaa. Karja ja ihmiset nääntyvät helteessä ja lähestyvä ukkosmyrsky saa paimenen itkemään. Toista osaa hallitsee pelko ja levottomuus. Paimen-parka ei saa hetken lepoa, kun paarmatkin kiusaavat. Kolmannessa osassa puhkeaa myrsky salamoineen. Raekuuron myötä sato on mennyttä.

Syksy -konsertossa päästään riehakkaisiin sadonkorjuujuhliin. Toisessa osassa tempaistaan virkistävät unet raittiissa maalaisilmassa. Sitten metsästystorvet kutsuvat jahtiin. Saalis pakenee, haavoittuu ja kuolee. *Talvi* -konsertto herkuttelee hampaiden kalinalla hyytävässä lumituiskussa. Hitaassa osassa linnoitaudutaan takkatulen ääreen. Päätösosa on kuin bambin taiteilua peilikirkkaalla jäällä.

Vivaldin *Vuodenajat* ovat kulkeneet Jaakko Kuusiston ohjelmistossa pitkän matkan. Ja kulkevat vastakin, mikäli hän saa päättää. Kuusisto puhuu painokkaasti modernien orkesterien oikeudesta barokkiohjelmistoon. "On hyvä olla tietoinen viimeisimmän tutkimuksen tuloksista. Mutta rehellisesti sanottuna emme voi varmasti tietää, miten tätä musiikkia on aikoinaan soitettu. Kuulijan kannalta on tärkeintä, että lopputulos on elävä ja hyvin toteutettu," Kuusisto sanoo.

Modernien soitinten ja modernin teknisen osaamisen yhdistämisestä syntyy Jaakko Kuusiston mukaan kiinnostava lopputulos. "Orkesterin kehittymisen kannalta barokki on loistavaa soitettavaa. Siinä mennään jousisoiton perusteisiin," hän lisää.

Riikka Vuorijärvi

Kuukauden orkesterilainen

Tapaamme joka kuukausi Oulu Sinfonian muusikon, joka kertoo työstään ja itsestään.

Orkesterin soiva kuva

Lapsena Ismo Sirén luuli, että Beethoven-putkiradioon mahtuu soittamaan kokonainen orkesteri.

Kun lukiolainen Ismo Sirén matkasi viuluineen kerran viikossa Seinäjoelta Helsinkiin Sibelius-Akatemian nuoriso-osastolle, hän tiesi jo, että hänestä tulee viulisti. Putkiradion salat olivat auenneet, mutta musiikin ihmeellinen maailma oli yhä tallella. Jopa niin ihmeellinen, että joitakin vuosia myöhemmin, akatemian pääaineopiskelijana, hän suoritti yhden suuntautumisvaihtoehdon sijasta kaikki kolme: orkesterimuusikon, pedagogin sekä solistin ja kamarimuusikon. Ei mikään pikku juttu.

Pikku juttu ei myöskään ole miehen musiikillinen ura. Jos koettaa saada sen mahtumaan yhdelle sivulle, käy niin kuin orkesterille ja putkiradiolle: tulee ahdasta.

Oulun kaupungin omassa orkesterissa Ismo on vaikuttanut 20 vuotta. Suurelle yleisölle hän on mies, joka nostattaa jousiston seisomaan kapellimestarin saapuessa. Se on yksi I konserttimestarin tehtävistä.

Konserttimestari on kapellimestarin lähin työtoveri, linkki kapellimestarin ja orkesterin välillä. Hän on myös intendentin ja orkesterin yhdysmies. Hän osallistuu ohjelmiston suunnitteluun sekä hoitaa suhteita kaupunkiin päin. Kuten Ismo itse sanoo: työnä on orkesterin koko soiva kuva.

Viulun hankki Ismon isoisä, kun Ismo oli kymmenen. Sen jälkeen vauhti on ollut kova. Lukioikäisenä hän jo opetti, oli Seinäjoen kaupunginorkesterin II viulun äänenjohtaja ja kvartetin II viulisti.

Opiskellessaan hän soitti teatterissa, studiomuusikkona ja erilaisilla keikoilla, sittemmin myös Radion sinfoniaorkesterissa. Savonlinnan oopperajuhlien orkesterissa on vierähtänyt 22 kesää. Erityisen korkealle hän arvostaa Olli Mustosen kutsun saapua Helsingin Festivaaliorkesterin konserttimestariksi kiertueille mm. Aasiaan.

Konserttimestari pitää jokaista kokemusta tärkeänä oman ammattitaitonsa kannalta. Hän näkisi mieluusti myös Oulu Sinfonian saavan mahdollisuuden kehittyä edelleen. Se vaatisi mm. kiertueita, radiointeja ja levytyksiä, joihin orkesteri puolestaan tarvitsisi tukea myös kaupungilta päin.

Harrastukseksen Ismo lenkkeilee. Matkoilla kiinnostavat taidemu-
seot. Kotona kädenjälki näkyy ruuanlaitossa. Sen verran puskaradio
paljastaa, että muusikko uskaltaa olla laaja-alainen myös keittiössä.
Keittokirjat pysyvät hyllyssä ja liemikuutiot kaupassa.

Mari Siliämaa

Kuva: Juha Sarkkinen

Seuraavat konsertit

Hirvonen

Lauantai 6.2. klo 15
Lasten konsertti
Tulinbergin Sali

Siina Hirvonen, kertoja
Saint-Saëns: Eläinten karnevaali
Liput 8/6/3

Cerovsek

Torstai 11.2. klo 19
Madetojan Sali

Yasuo Shinozaki, kapellimestari
Corey Cerovsek
Beethoven-Bruch-Dvorak
Liput 19/15/6

Resjan

Torstai 18.2. klo 19
Madetojan sali

Peter Csaba, kapellimestari
Valeria Resjan, piano
Sakari Suoninen, trumpetti
Bartok – Šostakovitsš – Schumann
Liput 19/15/6

Sirén

Sunnuntai 28.2. klo 14

Ismo Sirén, liidlaus
Oulu Sinfonian jouset
Museon pääsymaksu 3/1/vapaa pääsy.
Lippuja vain Oulun Taidemuseosta.

Lippupiste Stockmann, R-kioskit ja
konserttipaikan ovelta tuntia ennen konserttia